

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1869

Vragen van het lid **Arno Rutte** (VVD) aan de Minister van Justitie en Veiligheid over *het bericht «Jihadisten uit Syrië en Irak kunnen spil van nieuwe netwerken worden»* (ingezonden 8 februari 2018).

Antwoord van Minister **Grapperhaus** (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 23 april 2018).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Jihadisten uit Syrië en Irak kunnen spil van nieuwe netwerken worden»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Onderschrijft u de bevinding dat extremistische jihadisten die meevochten in Syrië en Irak onverminderd gevaarlijk blijven, maar dat de aard van het gevaar verandert? Zo ja, hoe wordt hierop geanticipeerd?

Antwoord 2

Ik onderschrijf dat van terugkeerders een dreiging uitgaat, vooral als zij lang in jihadistisch strijdgebied hebben verbleven bij ISIS of al Qa'ida. Deze dreiging is in de afgelopen jaren diverse malen in het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN) onder de aandacht gebracht, zo ook in het laatste DTN (nr. 47). De in het DTN geschetste dreiging geldt nog steeds en ik zie dan ook geen verandering in de aard van de dreiging die van terugkeerders uitgaat.

Vraag 3

Deelt u de inschatting dat de kans reëel is dat terugkeerders in Nederland, na een eventuele gevangenschap, gaan functioneren als spil van nieuwe terreurnetwerken? Is voldoende geborgd dat terugkeerders in detentie niet de kans krijgen om radicaal gedachtengoed te verspreiden? In hoeverre wordt dit ook na de detentie nog gemonitord?

¹ NRC.nl, 5 februari 2018

Antwoord 3

Zoals in DTN nr. 47 geschetst, gaat vanuit de komst van terugkeerders naar Europa een lange termijndreiging uit en kunnen zij deel (gaan) uitmaken van nieuwe transnationale netwerken. Alle betrokken partners, landelijk en lokaal, wenden de beschikbare middelen aan om het risico dat van terugkeerders uit kan gaan te onderkennen en te verminderen.

Tegen alle bij politie en OM onderkende uitreizigers naar het jihadistisch strijdgebied in Syrië en Irak zijn onder gezag van het OM strafrechtelijke onderzoeken gestart wegens een verdenking van terroristische misdrijven. Binnen deze strafrechtelijke onderzoeken is een internationale signalering strekkende tot aanhouding en over- dan wel uitlevering naar Nederland uitgebracht ten behoeven van strafrechtelijke vervolging en berechting. Wanneer het Nederlandse OM in kennis wordt gesteld van een aanhouding in het buitenland van één van deze verdachten dan zal in voorkomende gevallen de internationale signalering gevolgd worden door een verzoek tot over- dan wel uitlevering.

Bij terugkomst worden onderkende terugkeerders aangehouden in verband met de verdenking van een terroristisch misdrijf. Ook kan een terugkeerder onderwerp zijn van onderzoek door de AIVD als er een ernstig vermoeden bestaat dat hij of zij een bedreiging vormt voor de nationale veiligheid. Personen die verdacht worden van of veroordeeld zijn voor een terroristisch misdrijf worden in principe op één van de Terroristische Afdelingen (TA) geplaatst. Het doel hiervan is om de samenleving optimaal te beschermen, verspreiding van radicaal gedachtegoed en onderlinge beïnvloeding tegen te gaan en toezichtsmaatregelen en interventies te kunnen opleggen die toegesneden zijn op het gedrag en gedachtegoed van de individuele gedetineerde. Om beïnvloeding binnen de TA's tegen te gaan is er sprake van een gedifferentieerd plaatsingsbeleid. Zo worden de «overtuigde extremisten» gescheiden van de «heroverwegers».

Gedurende en na de detentie op een TA wordt op een persoonsgerichte wijze gewerkt aan terugkeer naar de samenleving. Aansluitend detentie worden deze personen in het multidisciplinaire casusoverleg besproken. Hier wordt op basis van een risico-inschatting per geval bepaald welke maatregelen worden getroffen. Ook wordt door partijen uit het sociale domein, waar mogelijk, een bijdrage aan re-integratie geleverd.

Verder wordt gelet op de bijzondere dreiging die van terugkeerders uit kan gaan, wetgeving tot stand gebracht op basis waarvan terugkeerders gedurende langere tijd in voorlopige hechtenis gehouden kunnen worden, waarbij de rechter kritisch kan blijven toetsen of daartoe (nog) aanleiding bestaat. Uw Kamer heeft dit wetsvoorstel 21 februari jl. aangenomen en ligt nu voor in de Eerste Kamer.

Daarnaast geeft Nederland ter ondersteuning van (internationale) opsporing en vervolging van misdrijven gepleegd in Syrië, logistieke en financiële steun aan het door de VN opgerichte International, Impartial and Independent Mechanism on international crimes committed in the Syrian Arab Republic (IIIM). Dit onderzoeksmechanisme zal bewijs van schendingen van humanitair oorlogsrecht en mensenrechten verzamelen, analyseren en bewaren.

Vraag 4

Bereiken u signalen dat de aandacht voor terreurbestrijding bij de ons omringende landen zou verslappen? Zo ja, worden landen hier direct op aangesproken?

Antwoord 4

Zowel bilateraal als in EU-kader is sprake van goed contact met de omringende landen over ontwikkelingen in de dreiging en de aanpak en dit soort signalen zijn er nu niet. De EU Kopgroep van meest getroffen lidstaten heeft afgesproken de aanpak van terugkeerders informeel te coördineren, dat wil zeggen met inachtneming van de bevoegdheden van de lidstaten. Over de aanpak van vrouwen en kinderen in het bijzonder heb ik u 10 april jl. (kenmerk 2242633) een brief verzonden.

Vraag 5

De Nederlandse aanpak van terreurbestrijding wordt gezien als best practice. Wordt onze kennis voldoende gedeeld met andere landen om te voorkomen dat teruggekeerde terroristen alsnog Nederland binnenkomen?

Antwoord 5

Ja, de diverse onderdelen van de Nederlandse integrale aanpak van terrorisme en radicalisering worden frequent gedeeld in zowel bilaterale contacten, in Brussel en multilateraal in o.a. het Global Counter Terrorism Forum (GCTF) en de anti-ISIS coalitie.

Daarnaast zet Nederland zich in op alle niveaus (nationaal, binnen de EU en bilateraal) voor het delen van kennis en informatie voor de detectie van terroristische reisbewegingen. EU-landen hebben tijdens het Nederlandse EU voorzitterschap begin 2016 een versterkte inzet afgesproken op het detecteren en tegengaan van terroristische reisbewegingen via de EU-routekaart voor de verbetering van de informatie-uitwisseling.

Op 21 december 2017 nam de VN Veiligheidsraad unaniem Resolutie 2396 aan met daarin maatregelen voor het tegengaan van buitenlandse strijders en aanpak van terugkeerders. De Resolutie ziet op de versterking van bestaande maatregelen en de verplichting om reisgegevens te verwerken voor de detectie van personen, netwerken en hun reisbewegingen. Ook bereiden Nederland en de overige EU lidstaten zich voor op de implementatie van de Passenger Name Records (PNR)-richtlijn. PNR is een belangrijk nieuw instrument voor de identificatie en detectie van terroristen, criminelen en hun netwerken en reisbewegingen. Het streven is om op 25 mei 2018 de richtlijn geïmplementeerd te hebben in nationale wetgeving en de zelfstandige eenheid Pi-NL, die de passagiersgegevens ontvangt en analyseert, operationeel te hebben.

Nederland draagt actief bij om andere landen te ondersteunen in de opbouw van eigen detectiecapaciteit door het delen van de centrale nationale technische voorziening Travel Information Portal (TRIP). Dit systeem ontvangt voor de bestrijding van terrorisme en ernstige criminaliteit de gegevens van luchtvaartmaatschappijen en biedt functionaliteiten voor de analyse. Hierdoor kan detectie in een eerder stadium plaatsvinden. TRIP is al met veel EU-lidstaten gedeeld en reeds helpt Nederland bilateraal ook landen buiten de EU met technische innovaties ten opzichte van detectie. Nog meer (EU-)landen en instituties hebben interesse. Het Ministerie van Justitie en Veiligheid verkent daarom momenteel de mogelijkheden dit in gecoördineerd internationaal verband te doen.